

KAREL MINÁŘ

nar. 11. ledna 1901 v Kroměříži, zemřel 5. listopadu 1973. V letech 1918—1926 studoval na Akademii výtvarných umění v Praze u profesorů Pirnera, Bukovace a Obrovského. V roce 1939 byl jmenován asistentem a záhy profesorem Akademie výtvarných umění.

Podnikl zahraniční studijní cesty do Itálie a Holandska. Vystavoval v Kroměříži, ve Valašském Meziříčí, Třebíči a jako člen Jednoty výtvarných umělců v Praze a jako člen Sdružení výtvarných umělců moravských v Hodoníně. Ilustroval více než 20 knih, vytvořil řadu plakátů, přes 100 volných grafických listů — dřevorytů a litografií, asi 40 ex libris a řadu listů příležitostné grafiky. Dominantním motivem jeho realistické tvorby je kůň.

38. výstava ilustrací a grafiky v rodném domě Václava Šolce v Sobotce. Sezóna 1979. Pořadatelé: Okresní galerie v Jičíně, Osvětová beseda v Sobotce, Spolek sběratelů a přátel ex libris, kolektivní člen České společnosti pro estetiku při ČSAV v Praze, Albatros, nakladatelství pro děti a mládež v Praze. — Vytiskl Mír 3, Praha 1, Opletalova 3.

KAREL MINÁŘ

GRAFIKA

Rodný dům

Václava Šolce

SOBOTKA ČERVEN 1979

Koně byli od samých začátků umělecké tvorby oblíbeným námětem kroměřížského rodáka, profesora pražské Akademie výtvarných umění, akad. malíře Karla Mináře. Tento námět uplatnil v celé šíři své tvorby, od drobných dřevorytů přes kresbu, ilustraci, volnou grafiku, malířskou a sochařskou tvorbu až po monumentální mozaiky, sgrafita a vitráže.

Kreslířské nadání Karla Mináře se projevilo velmi brzy. Jako tříletý překvapil kresbami pohádkových námětů a rytířů na koních. Kreslil podle vyprávění, ale i podle své bohaté představivosti. Ještě nechodil do školy, když na sousedovu zeď kreslil cihlou rytířské turnaje. Později, po maturitě už na kroměřížské reálce, ještě než nastoupil na pražskou akademii, vytvořil čtyři nástěnné malby v hodinářské a zlatnické dílně svého otce. Zajímavou cestou se dostal ke své oblíbené technice — dřevorytu. V mládí hodně sportoval. Při hodů diskem ho jednou partner tak nešťastně zranil v obličeji, že se musel dlouho doma léčit. Při dostatku času zkoušel rýt do špalíku tvrdého dřeva. Již tyto první dřevorytecké pokusy byly úspěšné. Po maturitě v roce 1918 nebylo dlouhého rozhodování. Minářova cesta vedla na Akademii výtvarných umění do Prahy. Na základě úspěšné přijímací zkoušky byl přijat přímo do druhého ročníku. Z vysokoškolských učitelů ho nejvíce zaujala osobnost profesora Jakuba Obrovského. Mezi učitelem a žákem se vytvořilo pouto velkého, celoživotního přátelství. Během studií na akademii musel Karel Minář absolvovat základní vojenskou službu. Tam prohloubil své poznání koní z pohledu aktivního jezdce a vozatajce. Každodenní styk s koňmi se projevil v jeho výtvarném projevu. Nejen znalost anatomie, ale problematika výcviku a chovu koně přiblížila umělci objekt jeho zájmu. Také později využíval každé příležitosti k tomu, aby se skicářem v ruce navštěvoval významné ústavy pro chov koní v Kladru, bech nad Labem a vojenský hřebčín v Hostouni na Šumavě. Opakovaný pobyt a studie v hřebčínu Turja-Remety byly podnětem k vytvoření významného Minářova cyklu dřevorytů Den koně. Soubor osmi dřevorytů vytištěných E. Dobrovolným byl vydán roku 1931 v Kroměříži. Ještě dnes po mnoha letech od vzniku cyklu se setkáváme s těmito Minářovými dřevoryty u jejich obdivovatelů.

Karel Minář se ve své tvorbě také často vracel do svého rodného města. Tak vznikl cyklus barevných litografií Kroměříž pod sněhem, zvaný také Minářova Kro-

měříž. To by však nebyl ani Minář, kdyby do ulic „hanáckých Athén“ nezasadil koňské spřežení v saních. Řada jeho obrazů vznikla i za pobytu ve Valašském Meziříčí v roce 1934. V Třebíči ho zaujal námět ledařů, který zpracoval ve volném grafickém listu jako dřevoryt. Od roku 1936 do roku 1940 žil a pracoval na Moravském Slovácku ve Velké nad Veličkou. Studoval všední i sváteční venkovský život na Hornácku, kde cit prostých lidí pro krásu se projevuje živým zájmem o lidové umění. Namaloval tam řadu děl, v nichž je oslaven kuň jako pomocník člověka v zemědělské práci, jak o tom svědčí i některé názvy — např. Orání, Podzimní setí, Svážení apod. Na Moravě také čerpal inspiraci pro svou monumentální mozaiku Rozsévač, vytvořenou pro vstupní halu v budově zemědělských organizací Klas v Praze, v nynější Opletalově třídě.

Na Slovácku zastihla Karla Mináře okupace a začátek 2. světové války. Tam se také zapojil do ilegální odbojové práce. Aby ušel pozornosti gestapa, přešel do východních Čech a ukrýval se na Hradecku. Nepřestal však umělecky tvořit a dokonce se mu podařilo vyhrát soutěž na výzdobu kaple v chrámu sv. Víta v Praze. Pro válečné události se výzdoba nerealizovala. Vytvořil také rozměrné sgrafito v Předměřicích, kde v družině jezdců kolem sv. Václava najdeme zachycenu podobu jeho přítele a učitele prof. Jakuba Obrovského.

Intezívní ilegální práce však přece jen přivedla gestapo na jeho stopu. Byl zatčen, vězněn na Pankráci, v brněnských Kounicových kolejích, ve Vratislavi, Bambergu, Straubingu na Dunaji. Z té doby je neobvyklá historie vzniku jeho nástěnné malby v Kounicových kolejích. Námět slunovratových oslav zpracoval tak, že zachytil podoby řady tamních tyranů a vyjádřil své přesvědčení o nevyhnutelnosti pádu fašismu. Karel Minář byl odsouzen k trojnásobnému trestu smrti. Prostřednictvím rodiny akademického malíře Oskara Brázdy byla o jeho osudu informována švédská akademie. Její zásah byl účinný: rozsudek nebyl vykonán. Karel Minář se dočkal osvobození, vrátil se domů a po šesti letech od svého jmenování nastoupil jako profesor na Akademii výtvarných umění. Plně se věnoval pedagogické i veřejné činnosti. V jeho ateliéru vznikaly další práce — akvarely a oleje. Ilustroval mnohé knihy, vznikla další ex libris, litografie i návrhy monumentální tvorby. Neutíchal jeho zájem o koně. Jeho poslední a nedokončenou

prací byla dřevorytová knižní značka s parkurovým koněm překonávajícím překážku.

Naše výstava je věnována té části díla Karla Mináře, která je zaměřena právě na zajímavý a v současné době přitažlivý námět — koně. Jeho význam mizí ve vojenství, dopravě a ve značné míře i v zemědělské výrobě. Ale stává se součástí života naší socialistické společnosti v oblasti sportu, rekreace a estetické výchovy.

Ing. Jiří Soukup